



Til lovforslag nr. L 64

Folketinget 2010-11

Tillægsbetænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 14. december 2010

## Tillægsbetænkning

over

### Forslag til lov om ændring af lov om produktionsskoler

(Ændring af optagelseskriterier og skoleydelse)

[af undervisningsministeren (Tina Nedergaard)]

#### 1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 17. november 2010 og var til 1. behandling den 26. november 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget. Udvalget afgav betænkning den 7. december 2010. Lovforslaget var til 2. behandling den 10. december 2010, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Uddannelsesudvalget.

#### Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 1 møde.

#### Samråd

Udvalget afholdt den 14. december 2010 åbent samråd med undervisningsministeren om lovforslaget.

#### Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 9 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Udvalgets spørgsmål 1-4 og undervisningsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

#### 2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og LA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* uændret.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse*.

En solid uddannelse giver den enkelte bedre mulighed for et liv med valgmuligheder på arbejdsmarkedet, bedre løn, mere interessant indhold i arbejdslivet, bedre adgang til sundhed og i det hele taget bedre muligheder for at deltage i samfundslivet. Ufaglærte vil mere end nogen sinde før risikere at få usikre job på kanten af arbejdsmarkedet og dårligere løn.

Produktionsskolerne indeholder meget af det, der skal til for at få flere unge til at gennemføre en uddannelse. Denne

skoleform giver mange unge nyt håb, nye muligheder og kompetencer til en ny start, til et liv med livsværdi, en kombination mellem uddannelse og arbejde og på et tidspunkt også en egentlig kompetencegivende uddannelse.

Regeringens lovforslag vil trække i den forkerte retning. Når unge vælger om i uddannelsessystemet, er det vigtigt at holde fast i dem, og her kan et ophold på en produktionsskole være både afklarende og kompetenceopbyggende. Det kan hjælpe dem til et fornuftigt og gennemtænkt valg af uddannelse. Lovforslagets del om, at unge, der skifter mellem ungdomsuddannelser, ikke skal være garanteret adgang til produktionsskolerne, risikerer at efterlade unge i en pausesituation. Sådanne pauser følges måske op med aktivering, kontanthjælp eller et almindeligt job. Det bliver sandsynligvis sværere at få dem alle tilbage på uddannelsessporet. Den risiko vil vi ikke løbe. Desuden bidrager disse unge, som kommer fra de almindelige ungdomsuddannelser, til et godt læringsmiljø på produktionsskolerne, og de bidrager til at højne produktionsskolernes almindelige image.

Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten er imod at forringe ydelsen til eleverne. Det er rigtigt, når bl.a. KL i sit høringssvar skriver, at vi risikerer at forringe de unges incitament til at gennemføre en uddannelse. På produktionsskolerne foregår der en produktion, og man forsøger at skabe en arbejdspladslignende hverdag. Derfor har ydelsen en funktion som en form for egentlig aflønning.

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

*Per Bisgaard (V) Britta Schall Holberg (V) Ulla Tørnæs (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Troels Christensen (V) Marlene Harpsøe (DF) **nfmd.** Hans Kristian Skibby (DF) Charlotte Dyremose (KF) **fmd.** Villum Christensen (LA) Christine Antorini (S) Thomas Jensen (S) Kim Mortensen (S) Hüseyin Arac (S) Pernille Vigsø Bagge (SF) Peter Westermann (SF) Marianne Jøved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)*

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

|                                      |    |                                    |   |
|--------------------------------------|----|------------------------------------|---|
| Venstre, Danmarks Liberale Parti (V) | 47 | Liberal Alliance (LA)              | 3 |
| Socialdemokratiet (S)                | 45 | Kristendemokraterne (KD)           | 1 |
| Dansk Folkeparti (DF)                | 24 | Inuit Ataqatigiit (IA)             | 1 |
| Socialistisk Folkeparti (SF)         | 23 | Siumut (SIU)                       | 1 |
| Det Konservative Folkeparti (KF)     | 17 | Tjóðveldisflokkurin (TF)           | 1 |
| Radikale Venstre (RV)                | 9  | Sambandsflokkurin (SP)             | 1 |
| Enhedslisten (EL)                    | 4  | Uden for folketingsgrupperne (UFG) | 2 |

### Oversigt over bilag vedrørende L 64 omdelt efter afgivelse af betænkning

| Bilagsnr. | Titel                                   |
|-----------|---|
| 7         | Betænkning afgivet den 7. december 2010 |
| 8         | 1. udkast til tillægsbetænkning         |

### Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 64 stillet efter afgivelse af betænkning

| Spm.nr. | Titel   |
|---------|---|
| 7       | Spm., om der vil komme bekendtgørelser til loven, der begrænser UU's muligheder for at vurdere, om en ung har brug for et produktionsskoleophold, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå  |
| 8       | Spm., om UU, og kun UU, kan afgøre, om en ung har behov for et produktionsskoleforløb i forbindelse med frafald fra en ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå  |
| 9       | Spm., om den unge eller den unges forældre har mulighed for at anke UU's vurdering af, om den unge tilhører produktionsskolernes målgruppe, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå  |
| 10      | Spm., om ministeriet har til hensigt at give retningslinjer til UU, som betyder, at UU ikke kan vurdere, om en ung, der afbryder en gymnasial uddannelse, tilhører produktionsskolens målgruppe, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå   |
| 11      | Spm., om ministeriet har til hensigt at give retningslinjer til UU, som betyder, at UU ikke kan vurdere, om en ung, der har gennemført et grundforløb på EUD, tilhører produktionsskolens målgruppe, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå   |
| 12      | Spm., om UU kan målgruppevurdere en ung, som i forbindelse med gennemførelsen af dele af grundforløb i EUD på en produktionsskole ønsker at afbryde denne uddannelse for i stedet at fortsætte som produktionsskoleelev inden for et andet fagområde, med henblik på kvalificering af nyt uddannelsesvalg, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå |
| 13      | Spm., om en ung, der opsiges fra sin læreplads, kan målgruppevurderes til produktionsskole med henblik på at fastholde den unge i et uddannelsesforløb, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå  |
| 14      | Spm. om udtalelser fra Rasmus Jarlov (KF) i DR P1, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå   |
| 15      | Spm. om kommentarer til henvendelsen fra Silkeborg Produktionsskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå   |

### Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 64 stillet efter afgivelse af betænkning

| Samråds-<br>spm.nr. | Titel   |
|---------------------|---|
| A                   | Samrådssp., om de bekymringer, som produktionsskolerne er fremkommet med under lovbehandlingen, er ubegrundede, til undervisningsministeren |

#### 4 af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1-4 er optrykt efter ønske fra S, SF, RV og EL.

##### Spørgsmål 1:

Der henvises i bemærkningerne til L 64 til, at der forventes et fald i aktiviteten på omkring 15 pct. Hvilke undersøgelser ligger til grund for dette skøn?

##### Svar 1:

Forventningen om et aktivitetsfald på 15 pct. beror på en vurdering, som Undervisningsministeriet har lavet på baggrund af produktionsskoleelevernes uddannelsesbaggrund. Til grund for vurderingen ligger UNI-C's undersøgelse af produktionsskolernes elever i kalenderåret 2008.

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| Grundskolen                     | 30  |
| Produktionsskoler               | 30  |
| Gymnasiale uddannelser          | 8   |
| Erhvervsfaglige grundforløb     | 29  |
| Erhvervsfaglige hovedforløb mv. | 3   |
| I alt                           | 100 |

Kilde: UNI-C analyse: »Tal fra produktionsskolerne i kalenderåret 2008«

Af tabellen fremgår, at 40 pct. af eleverne på produktionsskolerne kom fra en afbrudt ungdomsuddannelse. Undervisningsministeriet vurderer, at lovændringen medfører, at størstedelen af deltagerne fra gymnasiale uddannelser og erhvervsfaglige hovedforløb samt en mindre del af deltagerne fra erhvervsfaglige grundforløb svarende til i alt 15 procentpoint ud af de 40 pct., fremover falder uden for målgruppen, idet de vil blive vurderet egnede til igen at påbegynde en (anden) ungdomsuddannelse.

##### Spørgsmål 2:

Nogle af de 15 pct., der nu ikke kan starte på produktionsskole, vil have brug for anden forsørgelse, inden de kan påbegynde en ungdomsuddannelse, eller til de skaffer sig et arbejde. Hvor mange skønner ministeren, der ikke umiddelbart kan starte arbejde eller anden ungdomsuddannelse af 15 pct.-gruppen, og hvad vil merudgiften være til forsørgelse for disse unge, indtil de er i gang med arbejde eller uddannelse?

##### Svar:

Undervisningsministeriet har ikke oplysninger om, hvad de nuværende elever på en produktionsskole med en afbrudt ungdomsuddannelse ville have lavet, hvis de havde været omfattet af de fremtidige regler i lovforslaget.

Det forventes, at den foreslåede lovændring vil betyde, at flere unge, der har afbrudt en uddannelse, men som er uddannelsesparate, fremover vil beslutte sig hurtigere end ellers for igen at begynde på en (anden) uddannelse, f.eks. EUD hvortil der er løbende optag. Herved vil den foreslåede lovændring indebære en afkortning af perioden for disse unges afbrud af deres ungdomsuddannelse. Det må endvidere forventes, at andre af disse unge i stedet for produktionsskole vil søge og få fuldtids- eller deltidsarbejde.

De unge, der er under 18 år, skal forsørges af deres forældre, mens nogle af de unge, der er over 18 år, vil være berettiget til kontanthjælp. Der er efter ministeriets opfattelse ikke et sagligt grundlag for at skønne over de offentlige udgifter til en eventuel forsørgelse for disse elever, bl.a. fordi det ikke forventes, at deres produktionsskoleperiode fuldt ud vil blive erstattet af en kontanthjælpsperiode, jf. ovenfor.

Da lovforslaget også er begrundet i et samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk behov for at målrette anvendelsen af de tilbud, som gives af produktionsskolerne, til de unge, der ikke er uddannelsesparate, finder jeg ikke, at størrelsen af de ovennævnte eventuelle udgifter til kontanthjælp er af væsentlig betydning for formålet med lovforslaget.

*Spørgsmål 3:*

Vil L 64 påvirke den produktionsskolebaserede lærlingeordning og/eller ordningen om produktionsskolebaseret erhvervsuddannelse?

*Svar:*

Elever i den produktionsskolebaserede erhvervsuddannelse vil blive påvirket af de foreslåede ændringer i ydelsessatserne. Hjemmeboende elever på 18 år eller derover vil være omfattet af de foreslåede satser fra og med 1. januar 2011.

Elever i forsøgsordningen for produktionsbaseret lærlingeuddannelse vil ikke være omfattet af de foreslåede satser, men vil fortsætte med de samme satser som hidtil. Dette vil fremgå af takstkataloget på [uvm.dk](http://uvm.dk).

*Spørgsmål 4:*

Ministeren bedes beskrive profilen på de unge, der indtil vedtagelsen af dette lovforslag kunne starte på produktionsskole ved frafald fra en gymnasial uddannelse. I beskrivelsen skal f.eks. indgå, hvilke konkrete uddannelser de kom fra, alderen, den sociale baggrund m.v., som er relevant for at få et billede af målgruppen

*Svar 4:*

Der findes ikke i Undervisningsministeriet oplysninger om sammensætningen i forhold til social baggrund m.v. for de elever, der efter afbrudt gymnasial uddannelse bliver optaget på en produktionsskole.

Det kan dog oplyses, at af den samlede gruppe af elever, der falder fra en gymnasial uddannelse (stx, hf, hhx, htx), har over 80 pct. forældre med en erhvervsfaglig uddannelse eller højere. Samtidig har 78 pct. af eleverne, der falder fra, et karaktergennemsnit på 4,0 eller derover fra folkeskolen.